

τόσο, πού ή καθαρεύουσα του νά παίρνει μιὰ ζωτικό-φρηνή ὄψη. Αὐτό πηγάζει βέβαια ἀπό τὸ ξεχείλισμα τῆς ζωῆς ποῦ κυρθε μέσα στήν ψυχὴ του ὁ συγγραφέας. Ὡς τόσο κάποιοι παγωμένοι ραντισμοὶ μᾶς χτυπᾶνε στὸ πρόσωπο, καὶ μέσα στήν καθαρευουσιάνικη ἐκφραση ἡ δημοτικὴ παλεύει κάποτε, (π. χ. στήν «Ἀρχοῦδα»), νὰ ἀναχτήσῃ τὰ δικαιώματά της. Ἀλλὰ τὸ ἀχάριστο ὄργανο ἐννοεῖ πάντοτε νὰ προδίνει τοὺς πιστότερους, τοὺς πρὶ ἀφωσιωμένους φίλους του. Ἔτσι προσκρούουμε κάποτε ἀνέλπιστα σὲ θαρ-βαρισμούς, σὺν τοὺς ἐκτείνετο, ἐμφανίσθη (Θεώματα τοῦ Ψυρρή), πού χτυπᾶνε παράξενα δίπλα στοὺς ὀμηρικὺς τωθασμούς. Ἀκόμα κ' ἓνας κάποιος σολοικισμὸς κάνει τὴν ἐμφάνισή του: «Δύο κουτσαδάκιδες διήλασαν περιπλέγδην, ὡς μισομεθυμένοι, τὴν ρεπούμπλικαν στραβά» (Θεώματα τοῦ Ψυρρή), ὅπου εἶναι φανερὸ πὺς κάτι λείπει, ἴσως ἡ μετοχὴ ἔχοντες. Γενικά ὁ Μητσ. εἶναι ὁ καλλιτέχνης τῆς φράσης. Τὴν δουλεύει ὅσο νὰ τὴν ὑποτάξῃ τελειωτικά, νὰ τὴν κάνει μουσικὴ, κάνοντας μεγάλη χρῆσι γιὰ λόγους εὐφρονιστοῦς, τῆς ἐκθλιψῆς, καὶ μὲ τρόπο πολλὰς φορὲς ὑπερβολικὸ καὶ ἀσυνήθιστο. Τὸ ἐπίθετο τὸ ἔχει ὑποχειρίῳ του. Τὸ ἐπίθετο, τὸ τόσο περιφρονημένο καὶ ἀγνωσμένο στὴ γλώσσα μας, πού κρύβει τόσο χροῶμα καὶ δύναν, δὲν εἶναι τὸ ἐπίθετο τὸ συνθηματικὸ, τὸ ἀόριστο, τὸ ἀχρωματιστό, πού γνωρίζουμε. Στὸ Μητσ. τὸ ἐπίθετο εἶναι γιομάτο ζωῆς, χροῶμα, ῥώμη. Ὁ Μητσ. εἶτε μόνο ἀπὸ τὸ Μηνιάτη ἔχει τὴν καταγωγή, ὅπως ἐποπτεύει ὁ Ταγκόπουλος, εἶτε ἀπὸ τὸ Ζολᾶ μέσον τοῦ Καμπούρογλου, ὅπως φαντάστηκε ὁ Καμπύσης, εἶτε εἶναι ἐπηρεασμένος ἀπὸ Μηνιάτη, Σκουφο, Κάλβο, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ Παλαμιάς, ἔνα εἶναι βέβαιο, πὺς ὁ Μητσάκης εἶναι ἓνας στυλίστας στὴ γλώσσα μας. Κι ὅποιος ἤθελε νὰ ὑποστηρίξῃ κάποια ἀκόμα ὁμοιότητα μὲ τὸ Ροῦδη, ἢ καὶ μὲ τὸν ἀρχαῖο Λουκιανό, δὲ θὰ ἔκανε πολὺν τολμηρὴ ὑπόθεσι. Ὁ Μ. εἶναι, νομίζουμε, ὁ τελευταῖος τῆς γενιᾶς τῶν καθαρευουσιάνων. Κανεὶς δὲν ἔγγραψε τὴν καθαρεύουσα μὲ τὴν δύναν, δίχως σχολαστικισμούς, κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τῆς φρενίσῃ τόση ζωὴ. Μὲ τὸ Μητσ. ἡ καθαρεύουσα εἶπε τὴν ὑστερήν τῆς λέξης, ἔδωσε ὅτι περισσότερο εἶχε νὰ δώσει. Ἔδωσε τὸ Μητσάκη. Κι ἂν δὲν μπόρεσε οὔτε μὲ τὸ Μητσάκη νὰ σταθεῖ στὴ ζωὴ, τὸ σφάλμα δὲν εἶναι τοῦ Μητσάκη. Τὸ σφάλμα εἶναι δικό της.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΚΟΙΤΑΖΩ

Ἀπὸ τοῦ Ψυχάρη τὸ ἄστρο βγάω πὺς νομίζει ἀδύνατο νὰ πηγάξῃ τὸ κοιτάζω ἀπὸ τὸ κυπτάζω. Ἀπὸ τοῦ θυμίζει τί φρονοῦσε ἓνας Μωραΐτης, ἄνθρωπος μὲ νοῦ καὶ παρατηρητῆς, καθὼς εἶναι οἱ περισσότεροὶ Μωραΐτες. Ἄμα κανεὶς τοῦλεγε: τοῦτο εἶναι ἀδύνατο, ἀπαντοῦσε: «Παῖδί μου, ποτές σου νὰ υἱ λὲς ἀδύνατο· νὰ λὲς, μιὰ στάλα δύσκολο».

Ὅσο γιὰ τὸ ἀλίμονο, ὁ Λεξικογράφος Βυζάντιος, ὅσο θυμᾶμαι, (γιατὶ καὶ γὼ πῆρα τὸν κατήφορο), ἔδβαζε ἀπὸ τὸ ἀνελεήμων ὦ! Ἀφτὴ ἡ παραγωγή μπορεῖ νὰ σταθεῖ δίπλα δίπλα μὲ τὴν παραγωγή ἀπὸ τὸ ἡλί. Κι' οἱ δύο τοὺς ἔχουν τοῦτο συντροφικό, πὺς εἶναι μιὰ στάλα δύσκολος.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΓΑΜΟΣ

1

Στὴν κάμαρά μου ἀνάφτε τὰ καντήλια
τὰ κόκκινα σὺν τῇ φωτιά καὶ τὸ αἷμα·
φορέστε μου τ' ὀλόχρυσο τὸ στέμμα,
καὶ μὲ κυρμίνι βάφτε μου τὰ χεῖλια.

Στὴν κάμαρά μου ἀπόψε τὴν ἀνήλια,
κάποιου σατύρου ἐγὼ παῖδι καὶ θρέμα,
στῆς ἡδονῆς θὰ πέσω τ' ἄγριο ρέμα,
σὲ μακρυνὰ θ' ἀνυψοῦθ' βασιλεία.

Απόψε γὼ γιορτάζω τὴν χαρὰ μου·
τὴν Ποίηση γιὰ γυναῖκα μου θὰ πάρω...
Φορέστε μου τὰ στέφανα τοῦ γάμου.

καὶ ἀνάερα ἀνεμίστε τὰ μαντήλια,
—τὴ σκέψη μου ἔχω δάλει γιὰ κοιμπάρο—
στὴν κάμαρά μου ἀνάφτε τὰ καντήλια.

2

Κ' ἐλάτε σεῖς μὲ δυσσινὰ ἢ μὲ μαῦρα,
ἐσεῖς, οἱ διαλεχτοὶ κ' οἱ καλεσμένοι·
στῆς ἀδολῆς χροᾶς, εὐτυχισμένοι,
θὲ νὰ λουστοῦμε τὴ μαγεῖτρα ἀνάερα.

Ἰδια τὰ καίει τὰ στήθια μας μιὰ λαύρα,
κ' ἓνας κρημὸς παρᾶξενος τὰ δένει,
καὶ ὅλων μας τὸ ξανθόνειρο ἀνασαινει,
καὶ ἀξάνει στῆς αὐγῆς τὴν ἴδιαν αὔρα.

Ἐμεῖς, πού ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ἄγρια πόλη,
ζοῦμε μακριὰ, σὰ λεύτερα πουλάκια,
καὶ λάμπει μας ἡ ζωὴ σὺν τὸ χρουστάλλι,

σὲ ἡλιου χροῦσοῦ πνιγμένο τὰ φιλάκια,
ἐμεῖς τί καρτεροῦμε; τί ποθοῦμε;
σὺν ὄνειρα κ' ἐμεῖς θὲ νὰ διαβοῦμε.

3

Τὸ χλοῦσο σιμπόσο μᾶς προσμένει!
Τὰ χροσοκάντηλα πὺς λάμπουν μεγεμένα!...
Στὴν κάμαρα ὅλα ὄραϊα καὶ φτερωμένα
πρὸς κάποια ξωτικὴ καὶ χώρα ξένη.

Κάθε δημοφιλὴ τῆς γῆς ἐδῶ φερμένη
γιὰ τὰ τραλλὰ μεθύσια τὰ πνιγμένα
λιτὰ καλλιὰ χρυσὰ ὡς ἀφροὶ χιμέντα.
Ἐφφρεναὶ πόθοι στὴν καρδί' ἀναμένον.

Ἐδῶ τῶν κάμπων ὅλα τὰ λουλούδια
καὶ τῶν γιᾶλῶν οἱ ἀφρότοι μισοκαμπάτες,
κ' ἐδῶ τῆς νιότης τὰ πλεχτὰ τραγοῦδια

Θ' ἀνθίσουνε τῆς ζωῆς μου ἀπόψε οἱ στράτες,
κόκκινες παπαροῦνες καὶ γιοφύλια!...
Στὴν κάμαρά μου ἀνάφτε τὰ καντήλια!...

Μέτοπο Μικρασίας.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ